

УДК 616.31-07+616.314-007

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЕНДОДОНТИЧНОГО ФАНТОМУ, ВИГОТОВЛЕНОГО ЗА ДОПОМОГОЮ ЕПОКСИДНОЇ СМОЛИ ДЛЯ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ В СТОМАТОЛОГІЇ

В. І. Герелюк, Т. І. Матвійків, М. М. Ільків

*Івано-Франківський національний медичний університет;
76018, Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2*

Розглянуто особливості відпрацювання практичних навичок студентами третього курсу стоматологічного факультету з розділу «Ендодонтія», де в якості відтвореної індивідуально для кожного студента клінічної ситуації, було рекомендовано застосувати модель ендодонтичного фантому, виготовленого з епоксидної смоли. Моделювання клінічних ситуацій студентом особисто згідно з рекомендаціями викладача шляхом відтворення можливих варіантів анатомічних особливостей кореневої системи зубів з використанням ендодонтичного фантома, виготовленого з прозорої епоксидної смоли, забезпечує можливість прослідкувати рух ендодонтичного інструменту по ходу змодельованих і необмежених варіантами анатомічних особливостей корневих каналів, підвищує ефективність опанування практичних навичок студентами під час роботи з різноманітними ручними файлами, корневими голками тощо.

Ключові слова: *самостійна, практично-орієнтована робота студентів стоматологічних факультетів, практичні навички в стоматології, ендодонтичний фантом.*

Вступ. Основне завдання вузу в сучасних умовах підготувати всебічно розвиненого, ерудованого, культурного, емоційно стриманого, професійно та практично мотивованого майбутнього лікаря-стоматолога. Закономірно, що одним з головних чинників при навчанні студентів є значне посилення практичного аспекту підготовки майбутніх лікарів при збереженні належного рівня теоретичних знань [1]. На сьогоднішній день існує безліч інноваційних педагогічних технологій, а процеси євроінтеграції вимагають від традиційної медичної освіти модернізації навчальних технологій і методів навчання. В умовах становлення ринкових відносин розглядається новий підхід до системи підготовки конкурентноспроможних стоматологічних кадрів міжнародного рівня або ж таких, які швидко могли б адаптуватися до соціально-економічних умов життя. Завдання, які сучасність ставить перед вищою медичною школою, спрямовані, насамперед, на підвищення якості про-

фесійної підготовки фахівців. Проте підвищення ефективності навчання студентів (особливо в медичних вузах) залишається гострою проблемою [3].

Ідеологія підготовки майбутнього фахівця-стоматолога спрямована на створення додаткових умов, методик і методів, що безпосередньо впливають на процес освоєння практичних навичок. Існує безліч інноваційних дороговартісних, педагогічних технологій (симуляційне навчання, використання різноманітних стоматологічних фантомів, відеоматеріалів тощо), які не кожен вітчизняний вуз може придбати для своїх студентів, а підвищення ефективності навчання практично мотивованих студентів залишається гострою проблемою [2].

Практичні навички, які досить часто студенти стоматологічних факультетів опановують, використовуючи один одного в якості тематичного пацієнта, обмежуються лікуванням нескладних каріозних порожнин, професійною гігієною зубів, поліруванням пломб тощо не дають їм можливості заглянути всередину пульпової камери на початковому етапі ендодонтичного лікування, розпізнати кореневий канал, його анатомічні особливості, і, що саме головне, на високому рівні опанувати мануальні навички з інструментальної обробки кореневих каналів [1, 3].

Мета – забезпечити освоєння практичних навичок студентами стоматологічних факультетів освітньо-навчальних закладів України з використанням наочного, недорогого у виготовленні і, можна сказати, індивідуального для кожного студента ендодонтичного фантому, що матиме теоретичне і практичне значення для забезпечення освітнього процесу в стоматології.

Основна частина

Використання різноманітних фантомів щелепно-лицевої ділянки в навчальному процесі профільних вузів України стає надзвичайно популярним. Створюються цілі фантомні класи, де клінічна група студентів у певний, регламентований навчальним розкладом час, відпрацьовує навички з препарування зубів, пломбування різного класу каріозних порожнин і т. п. Відомими типовими прикладами є заводський навчальний стоматологічний фантом щелепно-лицевої ділянки людини з фіксованими в ньому зубами, виготовленими з пластику (рис. 1) та ендодонтичний блок фірми «Dentsply» (рис. 2).

Фіксовані штучні зуби у щелепі першого навчально-практичного тренажера попередньо підготовлені для ендодонтичного втручання. Проте, під час роботи з ними студенту досить важко зорієнтуватись, де саме знаходиться ендодонтичний інструмент в процесі роботи з ним в кореновому каналі, якою може бути анатомія кореневої системи, у якому місці сподіватись на дельтовидні розгалуження чи звуження в апікальній частині. Через непрозорість матеріалу, з якого виготовлені зуби, інформативність проведених маніпуляцій залишається уявною. До того ж такий фантом є дороговартісним, зуби після одноразово проведених

маніпуляцій в кореневих каналах потребують заміни на нові, відповідно і можливість багаторазового використання кожним наступним студентом є обмеженою.

Рис. 1

Рис. 2

Другий навчальний фантом – це ендодонтичний блок фірми «Dentsply», який виготовляється в заводських умовах, де вибір клінічної ситуації чи анатомічної будови кореневої системи зуба чітко встановлений виробником. Маніпулювати, створювати чи планувати ситуаційне завдання студент при використанні такого фантому не спроможний, до того ж вартість такого фантому є досить великою, що унеможливує його масове використання в навчальному процесі.

Працівниками кафедри терапевтичної стоматології Івано-Франківського національного медичного університету запропоновано якісно новий підхід у виготовленні індивідуального для кожного студента-стоматолога навчально-практичного фантому з епоксидної смоли (клею), що дозволило кожному зі студентів отримати можливість підготувати індивідуально для себе ендодонтичний фантом для отримання практичних навичок з технік інструментальної обробки кореневого каналу, визначення його робочої довжини, антисептичної обробки чи будь-яких інших маніпуляцій в ендодонтії.

Напередодні тематичного заняття з терапевтичної стоматології (розділ «Ендодонтія») клінічна група студентів стоматологічного факультету ІФНМУ з метою забезпечення практичної частини заняття готує (кожен індивідуально для себе) навчально-практичний фантом. Кожен зі студентів отримує тематичну заготовку певної клінічної ситуації анатомічної будови кореневої системи конкретного зуба і має можливість відтворити її запропонованим способом. На наступному практичному занятті студент має в наявності індивідуально підготовлений ним фантом (рис. 3), на якому відпрацьовує рекомендований викладачем практичний навик. Такий підхід у застосуванні запро-

понованої навчальної методики дозволяє викладачу маніпулювати у виборі клінічних завдань для студентів. Це, у свою чергу, активізує їх до дискусії, де кожен має можливість проаналізувати правильність виконання своїх мануальних навичок в опануванні роботи з кореневими каналами та обговорити їх з колегами, а практична частина заняття стає надзвичайно активною і цікавою для майбутнього фахівця. Окрім цього, студент матиме можливість в позаурочний час працювати з таким фантомом, що буде спонукати, стимулювати та зацікавлювати його до практичної діяльності та прививатиме любов до обраної професії.

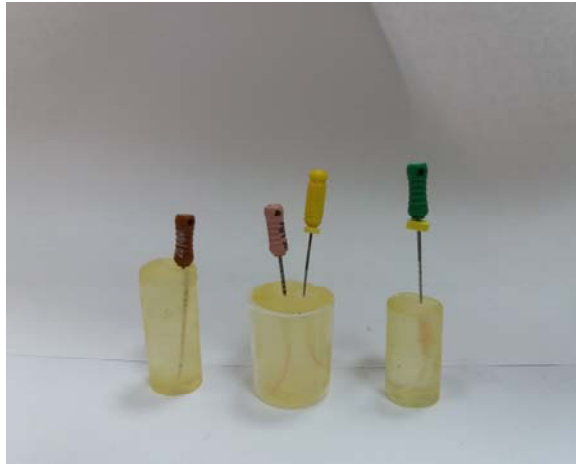

Рис. 3. Навчально-практичний фантом з епоксидної смоли (клею) з фіксованими в ньому ендо-файлами

Висновок

Таким чином, удалося досягнути успіху у поставленій меті, у повноцінному забезпеченні освоєння практичних навичок студентами стоматологічного факультету ІФНМУ, де апробують ідею використання наочного, недорогого у виготовленні та індивідуального для кожного студента ендодонтичного фантому, виготовленого з епоксидної смоли (клею). На наш погляд, такий підхід матиме теоретичне і практичне значення для забезпечення освітнього процесу в стоматології та дозволить закріпити знання студента у вивченні кореневої системи зубів. Досить прозорий матеріал, з якого виготовлено фантом, дає можливість студенту прослідкувати рух ендодонтичного інструменту по ходу умовно створеного кореневого каналу і одразу аналізувати помилки в роботі. Епоксидна смола (клей) після затвердіння легко піддається роботі навіть з використанням найбільш простих і дешевих ручних ендодонтичних інструментів, фантом зручно утримувати в пальцях руки та фіксувати на столешні як навчального, так і предметного столика, а низька його собівартість дає можливість замінити на новий та продовжити роботу студента в опануванні практичних навичок.

Література

1. Іваницька О.С. Досвід створення ефективної моделі навчального процесу на кафедрах стоматологічного профілю / О.С. Іваницька, О.В. Рибалов, І.О. Іваницький // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю “Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах”. – Полтава, 2015. – С. 97-98.
2. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
3. Мотивація самостійної роботи студентів як фактор підвищення якості знань студентів / В.І. Лупальцов, А.І. Ягнюк, І.А. Дехтярук [та ін.] // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю “Реалізація закону України “Про вищу освіту” у вищій медичній та фармацевтичній освіті України”. – Тернопіль: ТДМУ “Укрмедкнига”, 2015. – С. 334.

Стаття надійшла до редакційної колегії 13.11.2017 р.

Рекомендовано до друку д.м.н., професором Пюриком В.П., д.м.н., професором Кончею В.С. (м. Тернопіль)

**ACTUAL ASPECTS OF EDUCATIONAL AND PRACTICAL
ENDODONTIC PHANTOM USAGE MADE OF TRANSPARENT
EPOXY RESIN WITH THE AIM OF IMPROVING EDUCATIONAL
AND PRACTICAL TRAINING OF THE STUDENTS IN DENTISTRY**

V. I. Gerelyuk, T. I. Matviyiv, M. M. Ilkiv

*Ivano-Frankivsk National Medical University;
76018, Ivano-Frankivsk, Galytska Str., 2*

The article deals with the peculiarities of working out practical skills by third-year students of the department of dentistry in the section of "Endodontics". The model of the endodontic phantom made of the transparent epoxy resin will help to clearly reproduce the clinical situation individually recommended for each student. The simulation of clinical situations by the student in person will be accomplished accordingly to the recommendations of the teacher. The reproduction of the possible anatomical variants of teeth root canal system, using an endodontic phantom, made from a transparent epoxy resin, will provide an ability to trace the movement of the endodontic instrument in the course of simulated and unlimited variants of the anatomical features of the root canals. It will improve the ability to practice manual skills by students when working with a variety of endodontic instruments.

Key words: *independent, practical-oriented work of dental faculty students, practical skills in dentistry, endodontic phantom.*